

De volgende fase

Op 18 januari 2001 heeft de Technische Schelde Commissie de Langetermijnvisie als document vastgesteld. Een belangrijke fase is daarmee afgesloten, een minstens zo belangrijke volgt nu: de fase van informatie, discussie en uiteindelijke standpuntbepaling in beide landen.

Deze fase kent de volgende stappen:

- Het overleg van de betrokken ministers van beide landen over de procedure van de besluitvorming;
- De informatie- en consultatieronde in de regio (in Vlaanderen en Nederland) over de inhoud van de Langetermijnvisie;
- Het bepalen van een standpunt van de Vlaamse regering over de uitwerking van de Langetermijnvisie en het debat in het Vlaamse Parlement;
- Het stellen van een officiële vraag van Vlaanderen aan Nederland;
- Het bepalen van een standpunt door de Nederlandse regering over de uitwerking van de Langetermijnvisie;
- Het overleg van de betrokken ministers van beide landen over de procedure van de besluitvorming;
- De behandeling van de Langetermijnvisie en het regeringsstandpunt in het Nederlands Parlement.

De informatie- en consultatieronde

De Langetermijnvisie kwam tot stand dankzij een nauwe samenwerking op centraal-ambtelijk niveau. Hierbij waren de overheden in de regio en de overige belanghebbenden tot nu toe slechts in beperkte mate betrokken. De implementatie van de besluiten van de Langetermijnvisie is slechts mogelijk als Vlaanderen en Nederland het eens worden over de te volgen ontwikkelingschetsen. De meningen vanuit de betrokken regio's zullen bij de besluitvorming zwaar moeten doorwegen. Een brede en algemene informatie- en consultatieronde over de inhoud van de

Langetermijnvisie is dan ook noodzakelijk. De informatie- en consultatieronde richt zich op bestuurders, bestuurlijke organisaties, gebruikers van en belanghebbenden bij het estuarium. De bevolking wordt via de media geïnformeerd over de achtergrond, het doel en de voortgang van de Langetermijnvisie. Burgers moeten de discussie en de besluitvorming immers kunnen volgen.

Gezamenlijkheid staat voorop

Kenmerkend voor het werken aan de Langetermijnvisie tot nu toe is de gezamenlijke en geïntegreerde aanpak. Voor elk van beide landen geldt dan ook dat er geen afgewogen besluit genomen kan worden, zonder te weten wat men

van de ander kan en mag verwachten. Daarom wordt ook de informatie- en consultatieronde in onderling overleg en voor een belangrijk deel in samenwerking met elkaar uitgevoerd. Alleen in de periode die direct aan de standpuntbepaling in beide landen voorafgaat zal het traject afzonderlijk lopen. Verwacht wordt namelijk dat de Vlaamse regering uiterlijk in juni 2001 een standpunt zal bepalen over de Langetermijnvisie. Een en ander hangt samen met de Vlaamse wens dat de Langetermijnvisie niet mag leiden tot vertraging van de besluitvorming over een verdere verdieping. De politieke discussie kan in Nederland pas diepgaand worden gevoerd als de Vlaamse vraag officieel is geformuleerd.

Acties en tijdsplaan

Onmiddellijk na de vaststelling van de Langetermijnvisie door de Technische Schelde Commissie, is de publiciteitscampagne gestart. Dat betekent: publicatie van de integrale tekst van de Langetermijnvisie onder meer via internet, verspreiding van deze nieuwsbrief en het uitgeven van mediaberichten. Daarna zullen bestuurders, bestuurlijke overlegorganen en organisaties van gebruikers/belanghebbenden geïnformeerd worden zodat zij zich een mening kunnen vormen over de Langetermijnvisie en de consequenties ervan. Rijkswaterstaat directie Zeeland en de Administratie Waterwegen en Zeewezen, afdeling Maritieme Schelde presenteren de Langetermijnvisie en lichten deze toe in bijeenkomsten waarbij telkens Vlaamse en Nederlandse vertegenwoordigers aanwezig zijn. Deze informatiefase wordt in maart afgerond met een studiedag, georganiseerd door de Administratie Waterwegen en Zeewezen en Rijkswaterstaat Directie Zeeland. Op deze studiedag staan de drie functies Veiligheid, Toegankelijkheid en Natuurlijkheid in relatie met de andere belangen in het estuarium, centraal. Voor deze dag worden bestuurders en vertegenwoordigers van belanghebbende

partijen uit beide landen uitgenodigd. Hierbij wordt in de eerste plaats gedacht aan provinciale besturen, besturen van gemeentes rond het estuarium, milieuorganisaties, vertegenwoordigers van havens, scheepvaart, landbouw en visserij. De discussie zal vooral gaan over de inhoud van de Langetermijnvisie zonder dat al standpunten over de te nemen maatregelen worden verwacht van de bestuurders en verantwoordelijke politici. Tijdens de studiedag kunnen deelnemers uit Vlaanderen en Nederland inzichten en opvattingen over de feitelijke gegevens van de Langetermijnvisie aan elkaar toetsen. Dat kan leiden tot nuancering en verheldering. De conferentie is in feite de opmaat voor een algemene con-

sultatieronde. Ook andere belanghebbenden en gebruikers zullen nu naar hun oordeel gevraagd worden over de inhoud van de Langetermijnvisie. In Vlaanderen zal deze ronde voor een deel al samengaan met een bestuurlijke consultatie over de uitwerking van de Langetermijnvisie. Zo kan Vlaanderen tot een onderbouwd standpunt komen. Verwacht wordt dat de Vlaamse regering 1 juni 2001 dit standpunt en daarbij horend verzoek aan Nederland heeft bepaald. Vervolgens zullen van Nederlandse kant de bestuurders in de regio geconsulteerd worden over de uitwerking van de Langetermijnvisie en het standpunt van Vlaanderen. Het standpunt van de Nederlandse regering wordt zes maanden na het standpunt van de Vlaamse regering verwacht. Zowel Vlaanderen als Nederland

hoeven zich in hun consultatieronde niet te beperken tot het eigen land. Integendeel: consultatie van bestuurders en bestuurlijke organen uit het buurland kan de eigen besluitvorming en standpuntbepaling verbreden. Het geheel wordt hieronder in een schema weergegeven.

Rijkswaterstaat Zeeland en de Administratie Waterwegen en Zeewezen zijn initiatiefnemer en uitvoerder in deze informatie- en consultatieronde. Beide organisaties zijn verantwoordelijk voor de totstandkoming van de Langetermijnvisie en hebben de inhoudelijke kennis om te informeren en toe te lichten. Voor specifieke activiteiten zal zonnig een beroep gedaan worden op derden.

Nederland	Vlaanderen	
Informatiefase		februari
Studiedag		maart
Consultatiefase over inhoud LTV algemeen		april
	Bestuurlijke Consultatie	mei
	Standpuntbepaling	juni
Bestuurlijke Consultatie		juli
Standpuntbepaling		november

Informatie

De Langetermijnvisie zal vanaf begin februari ter beschikking zijn en kan geraadpleegd worden op de website: <http://www.scheldenet.nl> en via een link op <http://www.lin.vlaanderen.be/awz>.

Bij de Langetermijnvisie is een Toelichting geschreven. Daarin is ook achtergrondinformatie opgenomen. Er is een CD-ROM beschikbaar onder de naam @ Ivis 2.0 Hierop staan niet alleen de Langetermijnvisie en Toelichting maar ook alle achterliggende rapporten. Deze kunnen vanaf de CD-ROM worden gelezen en geprint.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het project Langetermijnvisie Schelde-estuarium en wordt verspreid onder personen en organisaties die bij de ontwikkeling in het Schelde-estuarium betrokken zijn.

Eindredactie

Projectteam Langetermijnvisie

Correspondentie te richten aan

projectbureau LTV p.a.
Resource Analysis
Postbus 2814 2601 CV Delft,
tel.: (0031)15 219 15 66
fax: (0031)15 212 48 92
e-mail: ltv@resource.nl

Vormgeving en druk:

C&K
Huidevettersstraat 7
2800 Mechelen
Tel.: 015 20 84 15
Fax: 015 20 56 90

Oplage

3000 exemplaren
Extra exemplaren kunt u aanvragen bij het projectbureau LTV
tel.: (0031)15 219 15 66,
het informatie- en documentatiecentrum van Rijkswaterstaat Zeeland, tel.: 0118-68 60 00 en bij Carine De Kerpel, departement Leefmilieu en Infrastructuur, Brussel, tel.: 02 553 71 35

Overname van artikelen

Onder bronvermelding is overname toegestaan.

Waterbouwkundig Laboratorium
Borgerhout
BIBLIOTHEEK

nieuwsbrief nr.

5
februari
2001

LANGETERMIJNVISIE SCHELDE-ESTUARIMUM

... klaar

Een samenvatting

In januari 1999 heeft de Technische Schelde Commissie (TSC) opdracht gegeven aan Rijkswaterstaat directie Zeeland (RWS Zeeland) en de Administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ) om een Langetermijnvisie voor het hele Schelde-estuarium op te stellen. Op 18 januari jl. - twee jaar later - is die Langetermijnvisie door de TSC vastgelegd. Daarmee is er voor het eerst een gezamenlijke Nederlands-Vlaamse visie beschikbaar voor dit belangrijke en prachtige gebied.

In de visie spelen drie functies een hoofdrol: Veiligheid, Toegankelijk en Natuurlijkheid. De ambtenaren die de visie voorbereiden, hebben bij het uitschetsen van een toekomstbeeld zo goed mogelijk rekening gehouden met deze drie functies. Het is met andere woorden een integrale visie geworden.

Met het vaststellen van de Langetermijnvisie door de TSC wordt het boek

niet gesloten Integendeel, nu begint de maatschappelijke en politieke discussie over de toekomst van het Schelde-estuarium.

Gedurende de komende maanden zal er intensief gediscussieerd worden in de regio op officiële vergaderingen en informele bijeenkomsten. Uiteindelijk zullen de regeringen van Vlaanderen en Nederland met een standpunt voor de dag komen over de Langetermijnvisie en met de consequenties die ze daaraan willen verbinden. Gedurende de komende jaren zal er nog veel gebeuren in het gebied van het Schelde-estuarium zoals: het uitwerken van de visie in beleidsmaatregelen, herrieuwde discussies, officiële inspraak en uiteindelijk het in praktijk brengen van de maatregelen. In deze vijfde Nieuwsbrief vindt u een samenvatting van de belangrijkste zaken.

Hoe zit de Langetermijnvisie in elkaar?

In de Langetermijnvisie Schelde-estuarium wordt er ver vooruit gekeken, zo'n 30 jaar. Ook de weg naar die 'lange termijn' is aan de orde. Zo wordt een samen-

hangende visie geschetst voor de hele periode tot ongeveer 2030. Het document bestaat uit drie delen:

- **Situatieschets Korte Termijn**
- **Streefbeeld 2030**
- **Ontwikkelingsschetsen 2010**

In de *Situatieschets Korte Termijn* wordt de situatie beschreven die over zo'n vijf jaar wordt verwacht. Daarvoor is de huidige situatie als uitgangspunt genomen. Deze is aangevuld met de veranderingen die op korte termijn te verwachten zijn als gevolg van reeds geplande maatregelen en het vastgestelde beleid. In het *Streefbeeld 2030* worden de doelen verwoord die over 30 jaar bereikt zouden moeten zijn.

Dit Streefbeeld geeft de richting aan voor maatregelen die op korte en middellange termijn genomen zullen worden. Om dit Streefbeeld te bereiken zijn op middellange termijn maatregelen nodig. In een viertal *Ontwikkelingsschetsen 2010* worden alternatieve routes aangegeven op weg naar het Streefbeeld. De Langetermijnvisie maakt nog geen keuze uit de Ontwikkelingsschetsen. Gezamenlijk geven ze de bandbreedte aan voor het beleid en beheer op middellange termijn.

Opzet van het project

De Technische Schelde Commissie heeft twee jaar geleden opdracht gegeven om de Langetermijnvisie voor te bereiden. De *Administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ)* in Vlaanderen en *Rijkswaterstaat Directie Zeeland (RWS)* namen hierbij het voortouw. Bij de voorbereiding lag de nadruk op onderzoek. Het was voornamelijk een studieproject. Specieel uit beide landen op het gebied van water, baggeren, veiligheid, natuur, economie en scheepvaart hebben bekeken wat kan en wat nodig lijkt. Onder leiding van een Stuurgroep is

op basis van de onderzoeksresultaten een samenhangende toekomstvisie opgesteld. In de Stuurgroep zaten - naast AWZ en RWS - ook vertegenwoordigers van de beide 'natuur'-administraties AMINAL en LNV, en een vertegenwoordiger van de provincie Zeeland. Bij de voorbereiding werd er veel aandacht besteed aan de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen. Gedurende de twee jaren die het project heeft geduurd is er veel kennis uitgewisseld en is de samenwerking veel hechter geworden. Dat geldt zowel voor de

onderzoekers, als voor de beleidsambtenaren. Het onderzoeksproject vereiste ook een betrekkelijke rust. Daar komt nu verandering in omdat de ambtelijke voorbereiding is afgerond en het maatschappelijke en politieke debat begint. Wel werden het BOWS in Zeeland en het VIWC in Vlaanderen steeds op de hoogte gehouden van de vorderingen en de tussentijdse resultaten. Op de laatste pagina van deze Nieuwsbrief vindt u informatie over de activiteiten van de komende maanden.

Eén systeem

In de Langetermijnvisie wordt de nadruk gelegd op drie functies. Ook wordt het estuarium verdeeld in vier zones. Dat neemt niet weg dat het estuarium in de eerste plaats één systeem is, waarin 'alles met alles samenhangt'. Dat inzicht hebben de opstellers van de Langetermijnvisie ook steeds voor ogen gehouden. De allerbelangrijkste gemeenschappelijke factor is het watersysteem. Dit water laat zich niet binden door land- of provin-

ciegrenzen. Het trekt zich niets aan van indelingen in functies of gebieden. Het estuarium is vooral een gebied waar rivier en zee elkaar ontmoeten. De invloed van de zee reikt via eb en vloed tot aan de sluisen bij Gent en de invloed van de rivier is tot in het mondingsgebied merkbaar, bijvoorbeeld in de waterkwaliteit. Dat het tweemaal per dag hoog- en laagwater wordt in het hele gebied, betekent veel voor het karakter en het gebruik van het

estuarium. Bij hoogwater kunnen schepen van de grote diepgang toch (in beperkte tijd) de havens bereiken. Door het afwisselen van overstromen en droogvallen ontstaat een unieke natuur. Door het in- en uitstromen van grote hoeveelheden water wordt ook veel zand en silt verplaatst. Dat zorgt dan weer voor een dynamisch systeem van geulen, platen, slikken en schorren. Voor de veiligheid tegen overstromen is de samenhang heel duidelijk. Stormvloed van zee of extreme afvoeren van de rivier stoppen niet bij territoriale grenzen. Bij het nemen van

maatregelen moet daarvoor ook steeds goed gekeken worden naar de effecten boven- en benedenstrooms. Ook voor de economische functies van het gebied is de samenhang belangrijk. Antwerpen is duidelijk de grootste en belangrijkste haven in het gebied. De andere Scheldehavens zijn ervan afhankelijk en worden erdoor beïnvloed. De havenbedrijven zitten ook niet meer vast in één haven. Een duidelijk voorbeeld is de Westerschelde

Containerterminal waar grote Antwerpse bedrijven zich zullen vestigen.

Drie functies:

In de Langetermijnvisie staan drie functies centraal:

- Veiligheid tegen overstromingen
- Toegankelijkheid van de Scheldehavens
- Natuurlijkheid van het fysieke en ecologische systeem

Er is steeds gekeken naar deze drie functies. Hoe is de situatie op korte termijn, wat willen we over zo'n dertig jaar en hoe slagen we hierin door maatregelen op middellange termijn? De functies hebben steeds afzonderlijk aandacht gekregen, maar ze staan niet los van elkaar. Als er bijvoorbeeld iets verandert voor de Veiligheid (bijvoorbeeld het verhogen van een dijk), dan heeft dit gevolgen voor de natuur in het gebied. Zo is steeds afwisselend gewerkt aan de visies voor de afzonderlijke functies en aan de integrale visie. Anders gezegd: de afzon-

derlijke visies worden voortdurend op elkaar betrokken. Het resultaat is een Langetermijnvisie, waarin de drie functies herkenbaar naar voren komen en waarin tegelijkertijd hun samenhang wordt benadrukt.

De visie op veiligheid

De Veiligheid tegen overstromen is de belangrijkste bestaansvoorwaarde voor beide landen. Dit thema krijgt in de Langetermijnvisie dan ook ruim de aandacht. Op korte termijn is de situatie in Vlaanderen nogal verschillend van die in Nederland. In Vlaanderen wordt het geactualiseerde Sigma-plan vastgesteld, waarin een groot aantal maatregelen worden aangekondigd. Daardoor zal de veiligheid in

belangrijke mate verbeteren. De nadruk ligt hierbij op het aanleggen van zoveel mogelijk zogenaamde Gecontroleerde Overstromingsgebieden. Daarnaast wordt het verhogen van dijken langs de Zeeschelde binnen enkele jaren aangepakt. In Nederland zijn de waterkeringen vanaf het jaar 2000 op zogenaamde *Deltasterkte*. Dat wil zeggen dat ze voldoen aan de wettelijke normen. De Langetermijnvisie benadrukt het belang van Veiligheid, maar steit ook nadrukkelijk dat absolute veiligheid niet gegarandeerd kan worden. Op lange termijn worden ontwikkelingen verwacht, die het nodig maken om de manier waarop de veiligheid wordt bewaakt opnieuw te definiëren. Er zal dan besproken worden of een zogenaamde *risicobenadering* moet worden

ingevoerd. Daarbij zou niet langer de kans dat een waterkering bezwijkt (of overstroomt) bepaald zijn, maar het zogenaamde *risico* (kans x gevolg) hierop. De discussie daarover is nog niet afgerond en de Langetermijnvisie doet daar dan ook geen uitspraken over. Om het Streefbeeld voor Veiligheid op lange termijn te realiseren, zullen op middellange termijn maatregelen genomen moeten worden. Verschillende opties zijn denkbaar, maar het resultaat zal steeds hetzelfde zijn: voldoen aan de wettelijk gestelde normen. De genoemde aanleg van Gecontroleerde Overstromingsgebieden is belangrijk voor de veiligheid langs de Zeeschelde. Misschien zal ook een verbinding tussen de Oosterschelde en de Westerschelde voor de veiligheid nodig blijken.

De visie op toegankelijkheid

De Scheldehavens worden het trekpaard van de welvaart in de regio genoemd. De Toegankelijkheid van die havens is daartoe een erg belangrijke voorwaarde.

In de Langetermijnvisie wordt er veel aandacht aan die Toegankelijkheid besteed en vooral aan de diepte van de vaargeulen naar de havens. De Scheldehavens zijn één van de belangrijkste economische polen in de Benelux. Jaarlijks meren een kleine 25.000 zeeschepen aan in Antwerpen, Vlissingen, Terneuzen en Gent. De havenactiviteiten in deze steden zijn samen verantwoordelijk voor zo'n 183.000 arbeidsplaatsen en ze vertegenwoordigen een economische waarde van ruim 16 miljard Euro

per jaar. Deze goede positie is mede te danken aan de verdieping van de vaargeul naar Antwerpen, die kort geleden is afgerond, en waardoor schepen met een diepgang van 11,6 m onafhankelijk van het getij naar Antwerpen kunnen varen. De visie op lange termijn gaat er van uit dat de Toegankelijkheid naar de Scheldehavens wordt geoptimaliseerd om de trekpaardfunctie van de welvaart te blijven vervullen. Optimaliseren wil zeggen, dat voor de diepte van de vaargeul een evenwicht wordt gezocht tussen de sociaal-economische kosten aan de ene kant en het instandhouden van het fysieke en natuurlijke systeem aan de andere kant. Hierbij mag

de veiligheid natuurlijk niet in het gedrang komen. Ook zal het nodig zijn om maatregelen te treffen om de scheepvaart door de Schelde te begeleiden. Daardoor kunnen op een veilige manier zoveel mogelijk schepen op en afvaren. De Scheldehavens houden zo een belangrijke positie in Noord-West-Europa en behoren zelfs tot de tophavens. De economische ontwikkelingen in het gebied leiden tot steeds meer scheepvaartverkeer. Als gevolg daarvan neemt de kans op aanvaringen toe, maar dat zal niet leiden tot grotere risico's te land. Dat moet bereikt worden door goede begeleiding van de scheepvaart, maar indien nodig ook door beperkingen op het transport van

gevaarlijke stoffen. Het Streefbeeld voor Toegankelijkheid spreekt van *optimalisatie*. Hoe op middellange termijn naar de realisatie van dat Streefbeeld wordt toegewerkt is nog niet besloten. Er zijn wel concrete opties uitgewerkt. Het meest in het oog springend daarbij is of en hoeveel de vaargeul verdiept zal worden en op welke manier dat dan zou gebeuren. De Langetermijnvisie schetst mogelijkheden die variëren van niet verdiepen tot maximaal verdiepen in één keer. Een keuze is nog niet gemaakt. Wel is vastgelegd dat een complete maatschappelijke kosten-batenanalyse zal worden uitgevoerd om de keuze voor te bereiden.

De visie op natuurlijkheid

Het Schelde-estuarium is een uniek natuurgebied. Het is één van de belangrijkste estuaria in Europa waar zowel een volledig eb- en vloedregime als een complete zoet-zoutgradiënt voorkomen. Daardoor komen er heel veel en zeer verschillende natuurvariëteiten voor in het gebied. Het behoud en de versterking van die kwaliteit is een belangrijke opgave. Ken-

merkend voor zo'n gebied is de afwisseling. De diepte (geulen, platen, slikken, schorren), het zoutgehalte (zoet, brak en zout), het in- en uitstromend getij zijn allemaal kenmerken van dit zeer dynamische gebied, waarin veel verschillende soorten planten en dieren kunnen voorkomen. In het verleden heeft het natuurlijke systeem wel de nodige schade opgelopen. Door inpolderingen, baggeractiviteiten en een slechte waterkwaliteit ging veel verloren. Maar de kwaliteit van het water is aan het verbeteren. Steeds meer

gebieden worden beschermd en nieuwe gebieden worden voor natuur bestemd en ingericht. Op lange termijn zullen de belangrijkste delen van het estuarium wettelijk worden beschermd. De kenmerkende natuurlijke dynamische processen zullen ruimte moeten krijgen en behouden. Daardoor blijft in de Westerschelde het meergeulenstelsel gehandhaafd en behoudt de Zeeschelde haar meanderende karakter. In 2030 zal een compleet voedselweb aanwezig zijn, zodat alle

natuurlijke functies kunnen worden vervuld. Op middellange termijn zijn verschillende mogelijkheden geschetst voor de eerste stappen op weg naar het Streefbeeld. Belangrijk is de omvang van het gebied met een wettelijk beschermde status. Dat zou het hele estuarium kunnen zijn, maar bijvoorbeeld ook die delen met de hoogste natuurwaarden. De mate waarin extra maatregelen voor de natuur genomen zullen worden, ligt nog niet vast. Daar moet men in de toekomst over beslissen.

Streefbeeld

In het Streefbeeld zijn de beleidsdoelen voor 2030 opgeschreven. Het begint met het hoofddoel voor het hele estuarium.

Het Schelde-estuarium is in 2030 een gezond en multifunctioneel estuarium watersysteem, dat op duurzame wijze wordt gebruikt voor menselijke behoeften.

- De essentie van het Streefbeeld is verwoord in vijf kenmerken.
- 1 De instandhouding van de fysieke systeemkenmerken van het estuarium is het uitgangspunt voor beheer en beleid;
  - 2 Maximale veiligheid is een belangrijke bestaansvoorwaarde voor beide landen;
  - 3 Als trekpaard voor de welvaart zijn de Scheldehavens optimaal toegankelijk;
  - 4 Het estuarium ecosysteem is gezond en dynamisch;
  - 5 Nederland en Vlaanderen werken bestuurlijk-politiek en operationeel samen.

Het eerste kenmerk betreft het fysieke systeem. Dat wil zeggen het systeem van water, bodem, geulen, platen, slikken, schorren oevers,

zoet en zout. Dat systeem is als het ware de 'drager' van alle functies. Het mondingsgebied zal open en natuurlijk moeten zijn. In de Westerschelde zal het zogenaamde meergeulenstelsel in stand worden gehouden, dat wil zeggen dat hoofden nevengeulen, met tussenliggende platen en ondiepwatergebieden, blijvend de Westerschelde kenmerken. De Zeeschelde blijft een riviersysteem met een meanderend karakter. In het hele estuarium zal er sprake zijn van verschillende gebieden: diep, ondiep, zoet, brak, zout, open water, natuurvriendelijke oevers, etc. Het tweede, derde en vierde kenmerk hangen nauwsamen met de drie belangrijkste functies Veiligheid, Toegankelijkheid en Natuurlijkheid. De belangrijkste delen Naaur zijn in deze Nieuwsbrief opgenomen bij de beschrijving van deze functies. Het vijfde kenmerk gaat over de samenwerking tussen Vlaanderen

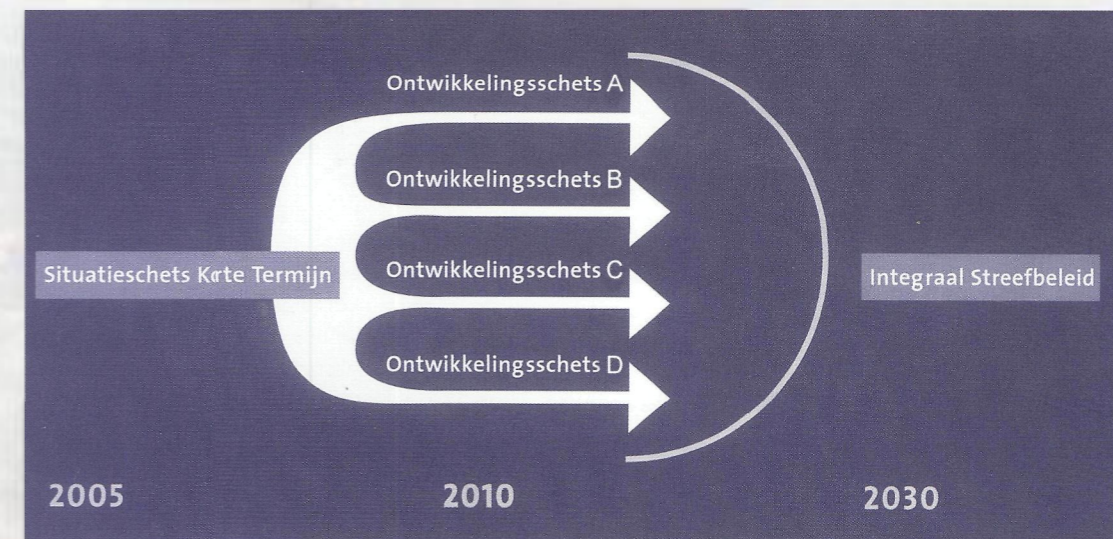
en Nederland. In 2030 zal een gezamenlijk Nederlands-Vlaams technisch en nautisch beleid bestaan. Dat wil zeggen dat men het bijvoorbeeld eens is over de begeleiding van de scheepvaart, het baggeren en storten en de breedte en diepte van de vaarwegen. Over de uitvoering van dat beleid (beheer) bestaan in 2030 goede afspraken. Daarnaast zullen Nederland en Vlaanderen langdurig gezamenlijk onderzoek doen in het estuarium. De resultaten van dit onderzoek worden dan weer gebruikt bij het nemen van beslissingen.

Ontwikkelingsschetsen

De keuzes voor de middellange termijn zijn nog niet gemaakt. Wel wordt er in de Langetermijnvisie aangegeven welke mogelijkheden er bestaan en binnen welke grenzen de maatregelen gezocht zullen worden. Dit is gebeurd door vier Ontwikkelingsschetsen op te stellen. Elke schets heeft een eigen karakter. Er zijn natuurlijk nog tientallen tussenliggende varianten denkbaar, maar deze vier geven samen de 'bandbreedte' voor het beleid op middellange termijn (2010) aan. Voor de vier schetsen geldt dat de Veiligheid tegen overstromen gelijk is en overeenkomt met de overheidsnormen. Langs de Zeeschelde worden alle mogelijkheden om Gecontroleerde Overstromingsgebieden aan te leggen benut. Ook als het gaat om de risico's van ongevallen met schepen met een gevaarlijke lading zijn de Ontwikkelingsschetsen gelijk: ze voldoen minstens aan de vastgestelde normen.

Ontwikkelingsschets A	Ontwikkelingsschets B	Ontwikkelingsschets C	Ontwikkelingsschets D
Ontwikkelingsschets A geeft een beleid weer op middellange termijn waarin het huidige beleid niet wezenlijk wordt aangevuld. Dit betekent dat de vaarwegen niet verder worden verdiept. Antwerpen blijft getij-onafhankelijk bereikbaar voor schepen met een diepgang van 11,6 m. Voor de natuur worden extra maatregelen genomen. Met name komt er meer ruimte voor de typische estuariumnatuur.	In Ontwikkelingsschets B wordt de studie-optie uit het bestaande verdrag tussen Nederland en Vlaanderen over de toegang tot de Scheldehavens uitgevoerd. Dit betekent dat de vaarwegen verder worden verdiept met 2 voet (ongeveer -70 cm inclusief kiel-spieling). De schade aan de natuur door deze beperkte verdere verdieping zal worden gecompenseerd door investeringen in nieuwe natuur. De maatregelen komen bovenop de maatregelen die in Ontwikkelingsschets A worden voorgesteld. Ok zullen meer gebieden een besoermde status krijgen.	Het kenmerk van Ontwikkelingsschets C is, dat er ingegrepen in het estuarium plaatsvinden, maar dat dit in relatief kleine stappen gebeurt. Daardoor kan bij elke volgende stap gebruik gemaakt worden van de lessen uit de voorgaande periode. Deze Ontwikkelingsschets streeft er naar een zo groot mogelijke verdieping van de vaarwegen aan te leggen in periodieke stappen (van bijvoorbeeld 5 jaar). Welke diepte haalbaar is, hangt af van de effecten op de morfologie, de veiligheid en de natuur. Bij deze Ontwikkelingsschets hoort een fors investeringsprogramma om de schade van de verdieping aan de natuur te compenseren. De hoeveelheid en de kwaliteit van de typische estuariumnatuur zullen dan flink moeten worden uitgebreid.	Ontwikkelingsschets D lijkt wat betreft doelen op schets C. Het belangrijke verschil is dat de maatregelen niet in stappen, maar als grote ingrepen ineens worden uitgevoerd. (Dus een verdieping van de vaarwegen naar bijvoorbeeld 14 m getij-ongebonden in één keer). Grote investeringen in de natuur gebeuren dan ook in één keer. Deze aanpak heeft als voordeel dat snel duidelijkheid wordt geboden over de toegankelijkheid van de Scheldehavens. Er zijn echter ook grote risico's aan verbonden. De effecten op veiligheid en natuurlijkheid zijn namelijk niet goed bekend.

Onderzoek

Bij de voorbereiding van de Langetermijnvisie werd veel aandacht besteed aan onderzoek. In eerdere Nieuwsbrieven werd daarover uitgebreid bericht. Het onderzoek was afgestemd op de vragen die in de Langetermijnvisie beantwoord moesten worden. Een belangrijk onderdeel ging over de effecten van bijvoorbeeld een verdieping van de vaargeul op de

morfologie. Centrale vraag was hoe het meergeulenstelsel in de Westerschelde in stand gehouden kan worden. Ook werd er gekeken naar de economische gevolgen van een verbetering van de toegankelijkheid van de Scheldehavens. De ecologische doelstellingen voor het estuarium werden geformuleerd op basis van de kennis over de waarde van de

onderzoek goed is uitgevoerd en dat het veel nieuwe gegevens heeft opgeleverd. Wel waar-schuwen ze voor al te stellige conclusies. Het estuariumstelsel is erg complex. Er zal daarom permanent onderzoek nodig zijn om het systeem steeds beter te begrijpen. Ook zal er bij het uitwerken van maatregelen toege-spitst onderzoek nodig zijn. In de Langetermijnvisie staat dat er zo snel mogelijk gewerkt gaat worden aan een gezamenlijk pro-

gramma voor monitoring en onderzoek. Uiteindelijk zal op alle belangrijke beleidsterreinen gezamenlijk onderzoek worden gedaan. Dat geldt dus voor de morfologie, de ecologie, de veiligheid, de scheepvaart, de haven-economie, etc. Zo'n gezamenlijk onderzoeksprogramma zal in de komende jaren steeds meer gegevens opleveren, waardoor het estuarium met steeds meer verstand van zaken beheerd kan worden.